

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
KURUMSAL AKADEMİK AÇIK ARŞİV POLİTİKASI

Politika Başlığı

Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) tarafından üretilen yayınların ve yapılan akademik çalışmaların saklanması, arşivlenmesi ve dijital koruma.

Bağlam

“Açık Erişim” , kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara erişimde standart bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Kullanıcılar bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmektedirler.

Açık erişim, bilimsel bilgiye erişimde yasal, ticari ve teknolojik engelleri kaldırarak araştırma sürecini daha etkili, araştırma sonucunu daha görünür hale getirmektedir. Bu sebeple Dokuz Eylül üniversitesi basılı ve elektronik ortamda üretilmekte olan akademik çalışmaları bir araya toplayarak ulusal ve uluslararası bilimsel çalışmalara artı değer katacak, uluslararası açık erişim standartlarına uygun bir açık erişim sistemi kurmak; üniversite araştırmacılarına ait çalışmaların uygun formatlarda derlenmesinde, uzun dönemli korunmasında ve en geniş şekilde erişime sunulmasında stratejik bir rol oynayacaktır.

Politika Amaçları

- 1- Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından ortaya konan akademik çalışmaların derlenmesi ve muhafazası.
- 2- Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından ortaya konan bu çalışmaların mümkün olabilen en geniş kitlenin erişimine sunulması amaçlanmaktadır.

Kapsam

Politika amaçlarına göre, bir açık erişim platformu geliştirilerek; DEÜ mensuplarının, üniversitede çalıştıkları süre içinde gerçekleştirdikleri ve DEÜ tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen tüm akademik çalışmalarının DEÜ Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesini ve bu kaynakların tüm paydaşlara telif haklarına dikkat edilecek şekilde sunulmasını kapsar.

Dokuz Eylül Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nin içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur;

- Bilimsel dergilerde yayınlanmış makaleler,
- Yüksek lisans ve doktora tezleri,
- Konferans bildirileri,
- Seminer metinleri,
- Teknik notlar,
- Proje sonuç raporları,
- Kitaplar,
- Kitap içinde bölümler,
- Patent, tescil edilmiş buluş, faydalı model belgeleri,
- Açık ders materyalleri,

- Kitapların bibliyografik bilgisi.

Dokuz Eylül Üniversitesi mensuplarının DEÜ dışında gerçekleştirdikleri çalışmalarını istedikleri takdirde Açık erişim sisteminde erişime sunulur.

DEÜ mensupları, daha önce farklı bir açık erişim sisteminde arşivlenmiş ve internet aracılığıyla erişilebilir durumda olan akademik çalışmalarını da isterlerse DEÜ Açık Erişim Sistemi'nde arşivleyebilirler.

Tanımlar

Bu uygulama esaslarında geçen,

- DEÜ Mensubu:** Dokuz Eylül Üniversitesi personelini, yüksek lisans ve doktora öğrencilerini,
- Açık Erişim:** Araştırmacıların, bilimsel üretimlerin tam metinlerine finansal, yasal ve teknik
- Açık Erişim Sistemi:** DEÜ mensubunun ürettiği, bilimsel çıktıların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımının sağlandığı hizmetler bütününe içeren açık erişim sistemini,
- Akademik çalışma:** DEÜ mensuplarının yaratıcı faaliyetleri ve aldıkları fonlar sonucu ortaya çıkarttıkları tüm araştırma sonuçlarını,
- Arşivleme:** Akademik çalışmaların DEÜ Açık Erişim Sistemi'ne depolama sürecini,
- Kişisel Arşivleme:** DEÜ mensubunun entelektüel katkı sağladığı akademik çalışmasını Dokuz Eylül Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'ne arşivleme sürecini,
- İvedi Arşivleme/Opsiyonel Erişim:** Akademik çalışmaların birer kopyasının yayın tarihinden geçmemek koşulu ile Dokuz Eylül Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesi sürecini
- Ambargo:** Araştırma sonuçlarının belirli bir süre erişime kapalı olmasını
- DOI (Digital Object Identifier - Sayısal Nesne Tanımlayıcı):** Online ortamda bulunan bir fikri mülkiyeti ya da bu fikri mülkiyetin bir parçasını tanımlayan tanımlayıcıdır. <https://www.doi.org/>
- ORCID (Open Researcher and Contributor ID):** Bilim insanlarını ve akademik otoriteleri benzersiz olarak tanımlamak için kullanılan alfanümerik koddur. <https://orcid.org/>

İlkeler

- Araştırmacıların yayınlanmış çalışmalarının tam metninin yanı sıra (hakem kontrolünden geçmiş kopyası ve ya yayınlanmış makale) söz konusu çalışmalarının künye bilgilerinin de akademik arşive girişini zorunlu tutar. Bu bağlamda akademik yayınların elektronik formatının ya da ilgili künye bilgisi girişinin zamanında yapılmasında araştırmacılar sorumludur. "Kapalı" yayınların görünürlüklerini arttırmak amacı ile söz konusu yayının künye bilgisinin girilmesi gerekir.
- Yazarlar ve Açık Arşivden faydalanan tüm kullanıcılar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserlerini Koruma Kanununa uygun hareket etmek zorundadırlar.
- DEÜ mensupları, bulunulan yıl içerisinde gerçekleştirdikleri; hakem değerlendirmesinden geçmiş bilimsel çalışmalarının son versiyonlarını, öğretim yılı sonuna kadar DEÜ Açık Erişim Sistemi'ne depolamakla sorumludur. Ambargo vb. koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş bazı bireysel çalışmalar bu ilkenin dışındadır.

- d) Telif hakkı olan araştırmaların üst verileri kullanılabilir olduğunda, mümkün olan en kısa sürede arşivlenmelidir ve bu üst veriler arşivleme anından itibaren açık erişim olmalıdır.
- e) DEÜ mensupları birden fazla kurumdan birden fazla yazarın işbirliği ile yaptıkları alışmaları DEÜ Açık Erişim Sistemi'ne depolar.
- f) Birden fazla DEÜ mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın depolanma sorumluluğu birinci yazara aittir.
- g) Her DEÜ mensubu, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarının, ambargo vb. koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece son sürümlerinin DEÜ Açık Erişim Sistemi'ne depolanmasını onaylar.
- h) Her DEÜ mensubu, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarının DEÜ Açık Erişim Sistemi'ne kamuya açık olarak dağıtım ve koruma prensiplerine uygun olarak depolanacağını kabul eder.
- i) Yasal koşullar çerçevesinde, her DEÜ mensubu çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşma koşullarını ihlal etmeyecek şekilde tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile DEÜ Açık Erişim Sisteminde depolamaya onay verir.
- j) Açık erişim politikasının yürürlüğe girdiği tarih öncesinde araştırmacıların yapmış olduğu akademik çalışmaları mümkün olan en kısa sürede akademik arşive koymaya teşvik eder.

İşleyiş

- 1- DEÜ Rektörlüğü, bu politikanın uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikada yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.
- 2- Benzersiz tanımlayıcıların (DOI'ler, ORCID ve benzeri) kullanımını zorunluluğunu sağlamak.
- 3- DEÜ Rektörlüğü, Açık Erişim Danışma Kurulu kurulmasına öncülük ederek bu kurulun yürütücülüğünü üstlenecektir.

DEÜ Açık Erişim Danışma Kurulu:

- Rektör veya görevlendireceği Rektör Yardımcısı,
- Lisansüstü eğitim yapan enstitülerden müdür veya müdür yardımcısı,
- Fakültelerden dekan veya dekan yardımcısı,
- Bilgi İşlem Daire Başkanı
- Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı'ndan oluşur.

İlk üç yıl içerisinde her yıl, üç yılın sonunda takip eden dönemlerde her üç yılda bir Dokuz Eylül Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Politikasını değerlendirmek, gerekli gördüğü hallerde politikayı revize etme ve değiştirme çalışmaları yapmak üzere Dokuz Eylül Üniversitesi Açık Erişim Sistemi Danışma kurulu adıyla bir kurul oluşturulmuştur.